

Ursula K. Le Guin'den unutulmaz bir masal!

Bilimkurgu edebiyatının ustalarından olan ve 'Yerdeniz' dizisi, 'Mülksüzler', 'Bağışlanmanın Dört Yolu', 'Dünyaya Orman Denir' gibi eserleriyle tanınan Ursula K. Le Guin'in, 20 yıl önce çocuklar için kaleme aldığı 'Kanatlı Kediler Masalı' dizisi, Türkçe'de ilk kez, Günışığı Kitaplığı tarafından yayımlandı.

MEHMET ERKURT

Kentin son derece fakir ve bakımsız bir mahallesinde yaşayan Bayan Emma Tekir dört sevimli yavru dünyaya getirmiştir: Hena, Ceymi, Telma ve Robin. Dört yavru da, nedeni açıklanamaz bir biçimde, sırtlarında bir çift kanatla doğmuştur. İçinde yaşayan - insan dahil - her türlü canlı için yeterince tehlike barındıran ve gittikçe yaşanmaz hale gelen bu mahalle, 'farklılıklarıyla' tüm dikkatleri üzerine çeken yavrular için özellikle güvensizdir. Bayan Emma Tekir, yavruları için son derece endişelenmekte ve bir karar vermek zorundadır. Belki de, böylesine 'farklı' olmalarını sağlayan bu kanatlar, onları kurtaracak yegâne güçtür. Ne dört ayaklılar ne de kanatlılar tarafından hoş karşılanan yavruların yapması gereken tek bir şey vardır: Evden ayrılmak ve yaşayabilecekleri yeni, güvenli bir yer bulmak... Kitaplarında sık sık ataerkil toplum yapıları, cinsiyet ayrımcılığı gibi sosyal durumları eleştiren; farklı kültürlerin bir aradalığı ve ekoloji gibi konuları işleyen Le Guin, bu dizide aile, kardeşlik, farklılıklarla

var olmak, toplumsal yaşam, canlılar arası iletişim ve empati üzerine, sürükleyici bir masal anlatıyor çocuklar için. Hatta yetişkinler için de... ABD'de 1913'ten bu yana yayımlanan sosyalist eğilimli New Statesman adlı derginin 18 Aralık 2006 tarihli sayısında, Le Guin, konuşan hayvanların ve fantastik maceraların yer aldığı kitapların, hiçbir zaman 'yalnızca çocuklar için' olamayacağını söyler. Nitekim, 'Kanatlı Kediler Masalı' dizisinde de yalın bir dil, kolaylıkla kavranabilir bir kurgu ve son derece sürükleyici bir tempoyla anlatılan tüm bu konular, hiçbir okurun, hangi yaşta olursa olsun, yüzleşmekten uzak kalamayacağı gerçeklerle ilgilidir. Le Guin bu dizide kediler üzerine bir öykü yazıyor, ama yine insanı anlatıyor. Hemcinslerinin yarattığı (sözde) 'gelişim', yani teknolojik ilerleme, sanayileşme ve kentleşme içinde dört bir yana savrulan; kendi soyunun yarattığı ama kendisinin birey olarak bir türlü tam anlamıyla parçası olamadığı 'modern' dünya içinde kaçacak, sığınacak bir yer arayan insanı... Yaşamını -çoğuna anlam bile veremediği- sayısız tanım ve yargıyla çevreleyen, doğasının ona sunduklarına olur olmaz top-

lumsal anlamlar yükleyen, sonra da onların yarattığı çelişkilere karşı bilinçsizce savaş vermek zorunda kalan insanı... Tüm bu zorlukları yenmek için yapması gerekenin sıfırdan iletişim kurmak, yeniden anlamaya çalışmak, hoşgörü ve sabırla yaklaşmak olduğunu çoğu zaman anlamayan insanı...

Kuralları insan değil, doğa koyar

Kitaplarında hiçbir zaman ahlak dersi vermeyi kabul etmeyen, ahlak dersi veren öyküleri 'çoğunlukla iyilik duygusundan yoksun' olarak niteleyen Le Guin bu dizide okura, belki çok zaman önce unuttuğu bir gerçeği de hatırlatıyor: İnsanın yeryüzünde yaşayan yegâne canlı türü olmadığını, hiçbir zaman da olmayacağını. Olmaya çalıştığı ölçüde, yıkım ve zarardan başka hiçbir şey getirmeyeceğini. Doğa, insanın koyduğu kurallarla işlemiyor, o kurallardan yalnızca etkileniyor. Aynı şekilde, insanın kendi yaşamı için verdiği kararlara da dünyadaki her canlı aynı biçimde ayak uyduramıyor. Üstelik, sadece diğer canlılar mı ayak uyduramayan? Bugün, her insanın, içinde yaşadığı dünyaya

aynı şekilde uyum sağlayabildiğini söylemek mümkün mü? Vahşi bir gelişim ve dönüşüm içinde yaşayan binlerce insan, sırtlarında bir çift kanat olsa, çok daha güvenli alanlara doğru uçmaz mıydı?

Evet, Le Guin bu dizide de insanı anlatıyor. Ama bunu Orwell'vari bir 'insanlaştırma'yla değil, kedilerin en doğal hallerini ustalıkla betimleyerek, hayvan doğasına bir an bile ihanet etmeyen bir anlatımla yapıyor. Kitaplarda kurulan 'kedi' ve 'insan' doğası arasındaki denge o kadar ince, o kadar somut ve o kadar inandırıcı bir üslupla kurgulanmış ki, öykülerin malsalsı yönü gerçekçi anlatıma hiçbir tezat oluşturmuyor. Bu nedenle, 'Kanatlı Kediler Masalı' dizisi, Ursula K. Le Guin'in en genç okurlarına seslenmesine rağmen, en gerçekçi eserlerinden biri.

Roman, şiir, öykü, deneme ve çocuk kitapları gibi edebiyatın birçok farklı türünde eserler vermiş olan, elliden fazla ödülle ve onur listesine değer görülen Le Guin, ülkemizde 8 yaş ve altı küçük okurla ilk kez buluşuyor. Ancak o, çocuklara ve gençlere uzak kalmamış bir yazar. 'Kanatlı Kediler Masalı'nı 1988'de kaleme alan Le Guin, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük hayranlık uyandıran 'Yerdeniz' dizisini, öncelikle genç okurlar için yazmıştı. Elbette, gerçek ve nitelikli edebiyatın insan yaşını aşan evrensel gücü sayesinde, ülkemiz okurları bu kültürel diziyi hiçbir zaman 'gençler için yazılmış' bir eser olarak tanımadı.

'Tekereleği kullanmamış birçok büyük uygarlık var olmuştur, ama öyküler anlatmayan hiçbir uygarlık yoktur.' Ursula K. Le Guin, uygarlığı işte böyle tanımlıyor. Teknolojik ve endüstriyel gelişimden bağımsız, elbet onlarla şekillenen ve değişen, ama asla onlardan doğmayan bir yapı. İnsanla doğan, sözlü iletişimle, kültürle, anlatılar, öyküler ve edebiyatla kimlik kazanan; evrimi süresince de insanın yarattıklarıyla şekillenen bir uygarlık. İçinde bulunduğu dünyaya ve 'birlikte yaşama' ihanet etmek zorunda olmayan bir uygarlık. İş ki, insan uygarlık için neler yaratabileceğini ve onu nelerle şekillendirebileceğini bilsin. 'Kanatlı Kediler Masalı' dizisi, özellikle ilköğretimin 1 ve 2. sınıflarında okuyan, hâlâ ebeveynleriyle kitap okuyacak kadar şanslı olan çocuklara -ve hâlâ çocuklarıyla kitap okuyacak kadar şanslı olan ebeveynlere- bu konular üzerinde birlikte düşünme ve konuşma şansı tanıyacak benzersiz bir dizi.

"Kanatlı Kediler Masalı" dizisi

Ursula K. Le Guin
Desenler: S.D. Schindler
Çeviren: Naz Beykan
Günışığı kitaplığı

